

A Medievisztika Doktori Program rendszeresen előforduló főbb tantárgyainak (kurzusainak) leírása

Magyar nyelvű kurzusok

ELM-101-T: Bevezetés a medievisztikába

A kurzus áttekinti a magyar középkorkutatás legutóbbi másfél évszázadának legfontosabb irányzatait, kutatási trendjeit, iskoláit és legfőbb kutatási eredményeit. Kiemelt területe a kurzusnak a medievisztika könyvészetének bemutatása az alapvető bibliográfiákra, repertóriumokra, kézikönyvekre, feldolgozásokra, szakfolyóiratokra és elektronikus adatbázisokra összpontosítva. A kurzus külön hangsúlyt helyez a magyar középkortudomány forráskutatásaira és forráskiadványaira, kitérve e tekintetben a forrásadottságok megismertetésére, a forráskritikai eszköztárra, a forráskiadási munkák metodológiájára, az aktuális forráskutatási vállalkozások helyzetére és perspektíváira.

ELM-102-T: A középkori államiság kérdései

A kurzus áttekinti a középkori állam működésének alapvető ismérveit, szerkezetének legfontosabb jellemzőit, jogi intézményeinek kialakulását és működését.

ELM-103-T: A medievisztika historiográfiája

A kurzus, igazodva a doktoranduszok kutatási területéhez, áttekinti a medievisztika kurrens trendjeit: Hagyományos és digitális források; Periodizációs kérdések; Feudalizmus-vita; Big data, big history; Orális társadalom, írásbeliség; Hatalmi struktúrák, reprezentáció; Történeti antropológia: mikrohistória, a mindennapi élet története; Protopográfia, archontológia; Keresztes hadjáratok, lovagrendek; Hadtörténet, logisztika; Tájregészeti, klímátörténet; Várostörténet, városi tér.

ELM-104-T: Történeti segédtudományok

A kurzus áttekinti a történettudomány szolgálatába vonható segédtudományok körét az alkalmi segédtudományoktól a komplex segédtudományokon keresztül a klasszikus segédtudományokig. Az előadások részletesen taglalják a legfontosabb klasszikus segédtudományok rendeltetését, módszertanát, eszköztárát és fogalomkészletét, áttekintik szerepüket a források értelmezésében és kritikájában, továbbá bemutatják legfőbb eredményeiket, forrás-és adatbázisaikat, illetve kézikönyv-készletüket.

ELM-109-T: Középkori vallás-, egyház- és művelődéstörténet

A kurzus, igazodva a doktoranduszok kutatási területéhez, áttekinti a középkori vallás-, egyház- és művelődéstörténet kurrens trendjeit: pápaság, liturgia, kolostori zenekultúra, szentkultusz, gyakorlati írásbeliség, könyvkultúra, oktatás, beteg- és szegényápolás.

ELM-114-T: Hungaro-Orientalia

A magyar orientalisztika történetének átfogó ismertetése után elsősorban az eurázsiai steppe történetére, illetve a magyarság történetének muszlim forrásaira vonatkozó historiográfia bemutatására fókuszál a kurzus.

ELM-116-T: Hungaro-Turcica

A magyarság szoros történeti kapcsolatba került török nyelvű népekkel és az általuk alapított birodalmakkal. Ez az a történeti háttér, amely meghatározta a magyarországi turkológiai kutatásokat. A turkológia két szakterületét tárgyalja kurzus: 1./ a középkori török nyelvű népek, azaz az eurázsiai steppe nyugati részének története az 5-13. században. 2./ A török nyelvű népek és a magyarság kapcsolatainak nyelvi vetülete, a magyar nyelv török jövevényszavainak, valamint az ótörök és közép-török nyelvű szövegek tanulmányozása

ELM-119-J: Korai magyar történelem

A honfoglaló magyarság kialakulása történet kutatásának fordulópontjait tárgyalja a kurzus. Vámbéry Ármintól, Gombocz Zoltán, Németh Gyula, Szűcs Jenő, Györrfy György, Czeglédy Károly, Kristó Gyula, Ligeti Lajos, Róna-Tas András munkásságán át a jelenlegi kutatásokig tekinti át az őstörténeti koncepciók alakulását és annak fő mozgatórugóit.

FOR-101-T: Kódexolvasás

A kurzus a kéziratos latin forráshasználat megalapozásaként bevezetést nyújt a középkori latin paleográfiába. A foglalkozások részvevői a XII—XVI. század időszakában keletkezett magyarországi kódexekből származó szemelvényeket dolgoznak fel a források különböző típusaiban (törvények, geszták, krónikák, legendák). A gyakorlat célja a hallgatók paleográfiai jártasságának, az önálló forráskezelés képességének erősítése.

FOR-102-T: Forrásolvasás 1–2.

FOR-103-T

A doktori témák forrásigényére tekintettel különböző középkori forrásnyelveken (latin, görög, ószláv, ó- és közép-török, arab) és a legkülönbözőbb műfajokban született írások feldolgozását célul tűző gyakorlatok. Kéziratos és nyomtatott forrásszöveg egyaránt feldolgozás tárgyai lehetnek. A kurzus a középkori forrásszövegek pontos megértésében, értelmezésében, valamint kritikai elemzésében szerezhető gyarapodó tapasztalatok révén segíti és fejleszti a doktori témájukban kutató PhD-hallgatók önálló forráshasználatát. A kurzus két félévben is felvehető.

FOR-104-T: Regesztázási gyakorlatok

A kurzus elsősorban diplomatikai források feldolgozását célul tűző, illetve nagymértékben azokra alapozott doktori értekezéseket készítő hallgatók számára teremt alkalmat oklevéltani ismereteik elmélyítésére. Részt képezi a középkori oklevelek paleográfiai és filológiai feldolgozása, forráskritikai elemzése, továbbá tartalmuk kivonatolási technikájának gyakorlása.

FOR-108-J: Műhelyszeminárium

A kurzus középpontjában a hallgatók kutatási témája, illetve az általuk végzett kutatások és doktori értekezésük készítésének folyamata áll. Témavezetőjük a kurzus keretében figyelemmel kíséri a munkálatok előrehaladását, rendszeresen ellenőrzi a disszertáció formálódásának alakulását, valamint észrevételeivel, tanácsaival segíti hallgatóinak kutatómunkáját és disszertációik elkészítését.